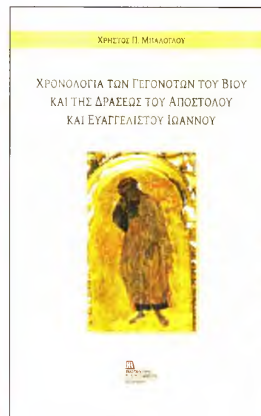

Ιστορίες για κάθε αναγνώστη

Μετά τις καταστροφικές πλημμύρες, σκέφθηκα ότι όλοι χρειαζόμαστε μάλλον ελαφρότερα αναγνώσματα. Έτσι, επέλεξα κυρίως λογοτεχνικά βιβλία για το σημερινό μας σημείωμα.

Από τη Χαρίκλεια Γ. Δημακοπούλου

-Γιάννης Γρυπτάκης, Γιώργος Δάλλκος, Άγγελος Χόρτης, Εκτορας Χόρτης, Όσα δεν γνωρίζετε για την Αρχαία Ελλάδα (εκδ. Μεταίχμο, σελ. 456, ευρώ 17,70 και σε e-book ευρώ 11,99). Το βιβλίο είναι συνεργασία μίας ομάδας διδακτόρων Ιστορίας και εκπαιδευτικών, που αποφάσισαν να προσφέρουν εύπεπτη και εκλαϊκευμένη την Ελληνική Ιστορία. Έχουμε παρουσιάσει στο παρελθόν και άλλα βιβλία τους. Εδώ μάς ξεναγούν στην Αρχαία Ελλάδα με πολύ ευχάριστο τρόπο. Σε μικρές παραγράφους, καλά τεκμηριωμένες από τις πηγές, δηλ. αρχαίους συγγραφείς, καταγράφουν τις εξής ενότητες: Ελληνική μυθολογία - Προϊστορία, Ηγετικές προσωπικότητες (κυρίως πολιτικοί και στρατηγοί), Τυραννία και τύραννοι, Οι Πόλεμοι (κυρίως Περσικοί και Πελοποννησιακός), Η Ελληνική Κοινωνία, Η καθημερινή ζωή, Η Δικαιοσύνη, Οι Ολυμπιακοί Αγώνες, Τα Πράγματα και οι Τέχνες, Ανέκδοτα των Αρχαίων Ελλήνων. Συνοδεύεται από παράρτημα με βιβλιογραφία, ευρετήριο και, φυσικά, τις παραπομπές στις πηγές. Το βιβλίο μπορεί να διαβαστεί με ευχαρίστηση από τους εφήμερους και να θυμίσει γνώσεις λησμονημένες, αλλά και να αποτελέσει κατάλληλο πληροφοριακό εργαλείο για τον εκπαιδευτικό τόσο της Προσβαθμιας όσο και της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, για να διανθίσουν τη διδασκαλία τους με το κάτι ακόμη, τόσο στο μάθημα της Ιστορίας, που συχνά γίνεται βαρετό, όσο και στο μάθημα των Αρχαίων. Κυρίως, όμως, είναι ένα πολύ ωραίο βιβλίο για εφήβους, που θέλουν να έχουν μία ειδικότερη γνώση για την Αρχαία Ελλάδα. Η γλώσσα είναι πολύ απλή και η διατύπωση απολύτως ευπρεπής, ακόμη και όταν παραγματούεται ζητήματα όπως η πορνεία στην αρχαιότητα.

-Χρήστος Π. Μπαλόγλου, Χρονολογία των γεγονότων του βίου και της δράσεως του Αποστόλου και Ευαγγελιστού Ιωάννου (εκδ. Κ. & Μ. Σταμούλης, Θεσσαλονίκη, σελ. 144, ευρώ 17). Αυτό το βιβλίο σίγουρα δεν είναι ελαφρού περιεχομένου αλλά αποτελεί σημαντική προσθήκη στην Εκκλησιαστική Ιστορία και τη βιβλιογραφία της στα ελληνικά. Είναι κυρίως ιστορικό κείμενο, που αντλεί από τις πηγές, κυρίως τις θεολογικές, και, φυσικά, από την ευρεία βιβλιογραφία που ερευνά γενικότερα τον βίο και την δράση των Αποστόλων. Αντλεί, όμως, και από δογματικά κείμενα. Ένα θέμα που αποτελεί ιδιαίτερο κεφάλαιο, όπως ήταν αναμενόμενο, αναφέρεται στην Αποκάλυψη και τα ακανθώδη ζητήματα της χρονολογίσεως του μοναδικού προφητικού βιβλίου της Καινής Διαθήκης. Δεν ασχολείται με θέματα που έχουν υποστηριχθεί από τους δυτικούς ερευνητές, Καθολικούς ή Διαμαρτυρομένους. Εστιάζει στην ελληνική μελέτη του ζητήματος. Το χρονολόγιο μάς εξηγεί πως ο Ιωάννης προήλθε από οικονομικά εύρωστη οικογένεια και ότι διέθετε υψηλή παιδεία. Η οικονομική επιφάνειά του ήταν πιθανώς μία από τις αιτίες για τις οποίες ο Ιησούς ενεπιστεύθη τη μητέρα Του σε αυτόν επί του Σιαιρού. Πάντως, αποδεικνύεται ότι έζησε στην εποχή των αυτοκρατόρων Τιβηρίου, Καλιγούλα, Κλαυδίου, Νέρωνος, Γάλλα και, τέλος, Βεσπασσιανού, κάτι που επιτρέπει την έξοδο από τον άχρονο τόπο των βιβλίων της Καινής Διαθήκης και μας φέρνει σε συγκεκριμένη εποχή υπό συγκεκριμένες συνθήκες και κοινωνικές ομάδες τόσο στην Παλαιστίνη όσο και στην Ελλάδα και τη Μικρά Ασία. Το κείμενο είναι γραμμένο σε ωραία καθαρεύουσα.

-Θωμάς Σιτάρης, Λατέρνα, φτώχεια και περίσσευμα καρδιάς. Ημερολόγιο μιας παλιάς γειτονιάς (εκδ. Μίνωας, σελ. 320, ευρώ 16,60 και σε e-book ευρώ 13,99). Ο συγγραφέας είναι Αθηναίος από Κωνσταντινοπολίτες γονείς και οικονομολόγος με μακρά εργασία στη Γερμανία και στην Ελλάδα. Τα τελευταία χρόνια παράλληλα προς τις επιστημονικές του μελέτες έχει αρχίσει να γράφει βιβλία για την Αθήνα και τη ζωή των ανθρώπων της, αντιλαμβάνομενος ότι υπάρχει ένα κενό στον χώρο αυτόν. Τα βιβλία του είναι απλά και αφηγηματικά, αλλά στηρίζονται σε σταθερή βάση έρευνας και προσωπικών εμπειριών. Στο παρόν βιβλίο μάς καλεί σε νοσταλγική αναδρομή στην Αθήνα του 1920-1940, καταγράφοντας την ατμόσφαιρα και την καθημερινότητα που επικρατούσε στις γειτονιές της πόλεως τις δύο πρώτες δεκαετίες μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή και το κύμα των προσφύγων. Το κείμενο κοσμείται και από παλαιές φωτογραφίες καθώς και πολλά σκίτσα αντλημένα κυρίως από παλαιά περιοδικά και εφημερίδες. Όμως, το πνεύμα του βιβλίου δεν είναι να περιγράψει το προσφυγικό και την ενσωμάτωσή των προσφύγων στην αθηναϊκή ζωή. Κινείται κυρίως στα ήθη και τα έθιμα στις παλιές γειτονιές, αυτές που ανθούσαν όταν υπήρχαν μονοκατοικίες ή διπλοκατοικίες, όταν ακόμη υπήρχαν άνθρωποι που ζούσαν σε δωμάτια σε αυλές και όταν ο κόσμος φαινόταν πολύ απλούστερος και θάσος, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι ήταν στερημένος δυσκολιών, ανέχειας και κακίας. Αλλά όλα ήταν σε τελείως άλλη κλίμακα.

-*Μαργκερίτ Γουρσενάρ, Ιστορίες της Ανατολής* (μτφρ. Γιάννης Σπρίγκος, εκδ. Πατάκη, σελ. 168, ευρώ 12,20 και σε e-book ευρώ 8,99). Το βιβλίο οφείλεται στην αμίμητη πένα της Γουρσενάρ και επιγράφεται «Ιστορίες της Ανατολής», επειδή, όπως εξηγεί η ίδια στο υστερόγραφο της εκδόσεως του 1963, από το οποίο είναι αντλημένη η μετάφρασή μας και το οποίο παγιώθηκε στον κανόνα των απάντων της Γαλιίδας Ακαδημαϊκού (1903-1980), η έμπνευσή της προήλθε από αφηγήσεις, μύθους και θρύλους της Μεσογείου, της Άπω Ανατολής και της Μέσης Ανατολής. Σε σχέση με την πρώτη έκδοση, που έγινε το 1938, όταν οι δέκα ανεξάρτητες νουβέλες-διηγήματα συγκεντρώθηκαν σε ενιαίο βιβλίο, υπάρχουν διαφορές και τροποποιήσεις τόσο στα κείμενα όσο και στην ουσία του βιβλίου, για να δοθούν οι ακριβείς διαστάσεις εκείνων των θρύλων που είχαν μεταφυσικό περιεχόμενο και προεκτάσεις. Πάντως, είναι τόσο όμορφα τα κείμενα και οι θρύλοι, που και να μην ήταν γνωστές προελεύσεως δεν θα μας ενοχούσε καθόλου!

-*Γουστάβος Γκέιγκερταμ, Η δύναμη της γυναίκας* (μτφρ. Νότης Παναγιώτου, εκδ. Γκοβόστης, σελ. 144, ευρώ 7). Ο συγγραφέας (1858-1909) είναι Σουηδός και μάλλον άγνωστος στον τόπο μας. Θεωρείται πρόδρομος του σημερινού ψυχολογικού μυθιστορήματος, αν και στο έργο του ανιχνεύονται στοιχεία και ρομαντισμού και ρεαλισμού. Είναι ένας από τους πρωτοπόρους του 19ου αιώνα και μας οδηγεί σε περιοχές που ίσως δημοφιλέστεροι Ευρωπαίοι συγγραφείς δεν συνήθιζαν να μας ξεναγούν. Έχει γράψει πολλά βιβλία, κάποια από τα οποία έχουν κυκλοφορήσει και στα ελληνικά από τον αυτό εκδοτή. Καθώς θεωρείται από τους κλασικούς της σουηδικής λογοτεχνίας, έχει ενδιαφέρον. Το αφήγημα, μάλλον μακρά νουβέλα παρά ακριβώς μυθιστόρημα, περιγράφει την κεντρική πρωίδα ως γυναίκα της εποχής της και της εποχής του συγγραφέως, άρα της Βικτωριανής περιόδου, με όλες τις δεσμεύσεις και τον καθωστρεπτισμό. Είναι μία δυναμική γυναίκα, που πέρα από τα τρέχοντα καθήκοντά της ως συζύγου, μητέρας και οικοδέσποινας, θέλει να κινείται σε κύκλο μορφωμένων ανθρώπων και να διδάσκειται περισσότερα για τα Γράμματα και τις Τέχνες. Η γοητεία της, όμως, κρύβεται στην ευαισθησία της να κατανοεί τους άλλους και να τους εκφράζει ενσυναίσθηση με επιφύλαξη, χωρίς να εκτίθεται ταυτοχρόνως πέραν των ορίων της κοινωνικής συμπεριφοράς.

-*Γιόργος Βέης, Καταυλισμός* (εκδ. Ψυλόν, σελ. 96, ευρώ 10,50). Ο καταξιωμένος ποιητής κ. Βέης, γνωστός κυρίως στους αναγνώστες μας από τα ταξιδιωτικά του δοκίμια σε Ευρώπη και Άπω Ανατολή, κατορθώνει στις λίγες σελίδες του βιβλίου αυτού να μας μεταφέρει γνήσια συγκίνηση με

ταυτόχρονη μεγάλη ποιότητα λόγου και απόλυτο σεβασμό στην ελληνική γλώσσα. Δεν επιδιώκει παραδοξότητες. Κατορθώνει να πει τα πάντα σε λυρικά ποιήματα με ελεύθερο στίχο, χωρίς να μας επιβάλλει να μαντεύουμε τι εννοεί, όπως είναι πολύ της μόδας επί χρόνια τώρα. Και οι στίχοι του διατηρούν τη μελωδικότητα που απαιτεί κάτι για να θεωρηθεί ποίηση. Διότι είναι σύνθετες σε πολλούς να παραθέτουν ένα κείμενο λυρικό ή δοκιμακό με σπασμένη μορφή σε στίχο και να μας πληροφορούν ότι πρόκειται για ποίηση. Ο κ. Βέης γράφει γνήσια ποίηση!

-*Χλόη Κουτσουμπέλη, Ιερεμιάδα* (εκδ. Βιβλιοπωλείον της Εστίας, σελ. 344, ευρώ 16). Η συγγραφέας γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη, είναι νομικός αλλά εργάστηκε στον τραπεζικό τομέα. Έχει εκδώσει ποιητικές συλλογές, μία εκ των οποίων έχει τιμηθεί με το Κρατικό Βραβείο Ποιήσεως το 2017. Έχει γράψει και ένα θεατρικό έργο, που ανέβηκε στην Πάτρα το 2014. Το παρόν είναι το πρώτο της πεζογράφημα, συλλογή διηγημάτων, καρπός του εγκλεισμού λόγω Covid (η συγγραφική δραστηριότης έσωσε πολλούς κατά την περίοδο αυτήν!). Το βιβλίο είναι δυστοπικό, στο πνεύμα του φόβου του θανάτου.

Ερευνά τις σχέσεις εξουσίας που γεννώνται μεταξύ των ανθρώπων σε καταστάσεις ακραίες, όταν απειλείται η ζωή τους ή όταν βρίσκονται σε έκτακτες συνθήκες. Το κορυφαίο ερώτημα της συγγραφέως και των αναγνωστών, αλλά και των πρώων είναι το εξής: Ποια τμήματα της ανθρώπινης ψυχής αφυπνίζονται όταν τίθεται το ζήτημα της επιβιώσεως; Μπορεί να διατηρηθεί η ποιότητα και η ηθική ή επικρατεί το σκοτάδι και τα βαθύτερα ένστικτα, το ζωικό υπόβαθρο όλων των θηλαστικών;

-*Τόβε Νιτάνεν, Η τριλογία της Κοπεγχάγης* (μτφρ. Κατερίνα Σχινά, εκδ. Πατάκη, σελ. 480, ευρώ 20 και σε e-book ευρώ 13). Η συγγραφέας (1917-1976) είναι Δανή και θεωρείται κυρίως ποιήτρια, αλλά έχει γράψει και πολλά πεζογραφήματα. Κάποια από αυτά αντλούν στοιχεία από τις επανειλημμένες νοσηλείες της σε ψυχιατρικά ιδρύματα. Στο μεγαλύτερο μέρος της ζωής της, πάλευε με τον εθισμό της στο οινόπνευμα και τα ναρκωτικά. Τελικά αυτοκτόνησε με υπερβολική δόση υπνωτικών

χαπιών. Στην πορεία της, έκαμε τέσσερις γάμους, που όλοι κατέληξαν σε διαζύγια, επιδεινώνοντας την κατάστασή της. Τα μέρη της «Τριλογίας της Κοπεγχάγης» μεταφράζονται ως Παιδική ηλικία, Νιάτα και Εξάρτηση. Είναι κείμενα βαθιά αυτοβιογραφικά και είναι χαρακτηριστικό ότι το τρίτο μέρος, που ελληνικά αποδίδεται ως Εξάρτηση, στη δανική είναι Gift, που σημαίνει ταυτοχρόνως «γάμος» και «δηλητήριο»! Θεωρείται το αριστούργημά της και κατέχει ιδιαίτερη θέση στον χώρο της εξομολογητικής λογοτεχνίας. Η μετάφραση της Κατερίνας Σχινά είναι εξαιρετική, καθώς και η ίδια είναι λογοτέχνης και πεπεραμένη δημοσιογράφος και κριτικός βιβλίου.